

Aleksander Risteski

Decyzja zezwalająca na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu (notarialny nakaz zapłaty) w prawie macedońskim

1. Wstęp

Ochrona naruszonych lub zagrożonych praw podmiotowych, jako końcowy cel postępowań cywilnych, nie zawsze jest w całości realizowana w ramach postępowań kontradyktoryjnych i nieprocesowych (niespornych). Postępowania kognicyjne są postępowaniami, w których zapadają decyzje odnośnie do jakichś spraw prawnych, to znaczy zostaje określona treść ochrony prawnej dotyczącej jakiegoś stosunku prawnego. Czy w jakimś postępowaniu kognicyjnym zostanie zrealizowany końcowy cel ochrony prawnej, zależy od rodzaju ochrony prawnej, która jest udzielana w konkretnym postępowaniu, poprzez wydanie konkretnego wyroku – zasądającego, kształtującego lub ustalającego. Wyroki kształtujące i ustalające w pełni realizują cel ochrony prawnej z chwilą prawomocności orzeczenia. W odróżnieniu od wyroków kształtujących i ustalających cel ochrony prawnej udzielonej wyrokiem zasądającym nie jest realizowany z chwilą jego prawomocności. Końcowy cel ochrony prawnej w przypadku tych orzeczeń zostanie zrealizowany tylko, jeżeli dłużnik spełni świadczenie (*dare, facere, non facere, pati*), do spełnienia którego został zobowiązany prawomocnym wyrokiem zasądającym. Dłużnik może dobrowolnie spełnić świadczenie w terminie wskazanym w orzeczeniu. Jeżeli nie nastąpi dobrowolne spełnienie świadczenia orzeczonego prawo-

mocnym wyrokiem zasądającym, wierzyciel w celu zaspokojenia swojej wierzytelności musi zwrócić się do odpowiedniego organu i w odrębnym postępowaniu wnioskować o przymusowe spełnienie – w postępowaniu egzekucyjnym. Wierzyciel nie może i nie ma prawa własnymi działaniami zmusić dłużnika do spełnienia zobowiązania, ponieważ jest to prawnie zakazane. Postępowanie egzekucyjne jest ustawowo uregulowanym postępowaniem przymusowego spełnienia świadczeń, przez co zamyka się mechanizm ochrony prawnej praw podmiotowych¹.

Wejściem w życie ustawy o egzekucji komorniczej (Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 35/2005, 50/2006, 129/2006, 8/2008, 83/2009, 50/2010, 88/2010, 171/2010 oraz 148/2011), począwszy od 26 maja 2006 r. uległ całkowitej zmianie macedoński system egzekucji orzeczeń sądowych dotyczących spełnienia świadczeń, decyzji wydanych w postępowaniu administracyjnym dotyczących spełnienia świadczenia pieniężnego oraz egzekucji kosztów sądowych, grzywien i kar porządkowych nałożonych w postępowaniu procesowym, postępowaniu w sprawach o wykroczenia, postępowaniu karnym oraz w postępowaniu administracyjnym. Przestał istnieć system sądowej egzekucji, a egzekucję zaczęli wykonywać komornicy – osoby fizyczne wykonujące publiczne uprawnienia, mianowane zgodnie z ustawą o egzekucji komorniczej.

Ustawą o zmianie i uzupełnieniu ustawy o egzekucji komorniczej (Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 83/2009), która weszła w życie dnia 1 lipca 2011 r.², do macedońskiego prawa egzekucyjnego wprowadzono nowy tytuł egzekucyjny – nową podstawę do przeprowadzania egzekucji przez komorników: decyzja zezwalająca na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu (art. 1 ust. 3, art. 2 ust. 2

---

¹ A. Janevski, T. Zoroska-Kamilovska, *Prawo cywilne procesowe, księga trzecia: Prawo egzekucyjne*, Skopje 2011, s. 3-4.

² W ustawie o zmianie i uzupełnieniu ustawy o egzekucji komorniczej (Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 83/2009) przewidziano, że ustawa ta wejdzie w życie dnia 1 lipca 2010 r., ale ustawą o zmianie i uzupełnieniu ustawy egzekucji komorniczej (Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 88/2009) wejście w życie zostało przesunięte o rok, do 1 lipca 2011 r., jako podjęte w celu złagodzenia pierwszej fali kryzysu finansowego w Macedonii.

oraz art. 12 ust. 1 p. 3-6³ ustawy o egzekucji komorniczej), która jest wydawana przez notariuszy w postępowaniu uregulowanym tą ustawą.

Celem tych regulacji ustawowych było skuteczne przeniesienie spraw egzekucyjnych z sądów do prywatnych komorników i równoczesne odciążenie sądów ze spraw związanych z wydawaniem nakazów zapłaty na podstawie wiarygodnych dokumentów. Wprowadzonymi regulacjami prawnymi rozpoczął się proces zmniejszania spraw, które są w trakcie rozpatrywania przez macedońskie sądy i które latami obciążają macedoński wymiar sprawiedliwości. Mając na uwadze fakt, że sprawy egzekucyjne w 2008 r., w chwili rozpoczęcia procedury legislacyjnej zmierzającej do wprowadzenia „notarialnych nakazów zapłaty”, stanowiły 70% wszystkich spraw przed macedońskimi sądami⁴, przeniesienie starych spraw egzekucyjnych z sądów do komorników, upoważnieniem notariuszy do wydawania decyzji w niespornych sprawach spadkowych oraz upoważnieniem notariuszy do wydawania „notarialnych nakazów zapłaty” umożliwiono stworzenie warunków do skutecznego rozpatrywania spraw, które stanowią prawdziwą (najważniejszą) właściwość sądów – rozpatrywanie spornych spraw cywilnych, spraw upadłościowych i likwidacyjnych oraz podejmowanie decyzji odnośnie do odpowiedzialności karnej na terytorium Republiki Macedonii. Dzięki temu uczyniono kolejny krok na drodze do realizacji końcowego celu, jakim jest skuteczniejszy wymiar sprawiedliwości w Republice Macedonii.

2. Regulacje prawne dotyczące właściwości notariuszy do wydawania „notarialnych nakazów zapłaty”

Do wejścia w życie ustawy o egzekucji komorniczej z 2005 r., postępowanie egzekucyjne w Macedonii było prowadzone na podstawie tytułu egzekucyjnego oraz na podstawie wiarygodnego dokumentu. Wraz z wejściem w życie tej ustawy, od maja 2006 r., podstawą do przeprowadzenia egzekucji są tylko tytuły egzekucyjne. Przyczyną wyłączenia

---

³ Ponieważ w Macedonii językiem urzędowym jest język macedoński zapisywany cyrylicą, w niniejszym tekście przy przytaczaniu artykułów z macedońskich aktów prawnych zawierających literę, zostanie zachowany oryginalny zapis cyrylicą.

⁴ Ministerstwo Sprawiedliwości Republiki Macedonii, *Projekt ustawy zmieniającej i uzupełniającej ustawę o egzekucji komorniczej*, Skopje 2008.

wiarygodnych dokumentów jako podstawy do przeprowadzenia egzekucji był fakt, iż zgodnie z przywoływaną ustawą egzekucję przeprowadza komornik bez uprzedniego wydania decyzji o egzekucji, tj. bez wydania zgody na przeprowadzenie egzekucji. Z powodu takich regulacji prawnych w ustawie o egzekucji komorniczej z 2005 r. wierzyciel, który nie mógł zaspokoić swojego wymagalnego roszczenia pieniężnego, które dokumentował wiarygodnym dokumentem, musiał wnieść odrębny pozew do sądu w celu wydania nakazu zapłaty, którym sąd zobowiąże dłużnika do spłaty roszczenia pieniężnego w określonym terminie. Brak możliwości, by komornicy przeprowadzali egzekucje na podstawie wiarygodnego dokumentu, doprowadził do nagłego wzrostu liczby postępowań procesowych dotyczących wydawania nakazów zapłaty na podstawie wiarygodnych dokumentów, co stanowiło dodatkowe obciążenie dla macedońskich sądów i przez to efekt, jaki został osiągnięty przez przeniesienie spraw egzekucyjnych z sądów (z byłych sądowych wydziałów egzekucyjnych) do komorników, nie mógł zostać całkowicie zmaterializowany. Z tego powodu macedoński ustawodawca ustawą o zmianie i uzupełnieniu ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r. wprowadził uprawnienie notariuszy do wydawania na wniosek wierzyciela decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu odnośnie do wymagalnych wierzytelności pieniężnych, która to decyzja jest podstawą do przeprowadzenia egzekucji komorniczej – jest tytułem egzekucyjnym.

Między innymi, w art. 1 ustawy o notariacie (Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 55/2007, 86/2008, 139/2009 i 135/2011) uregulowane zostały kwestie związane z zakresem czynności i uprawnień notariuszy oraz kwestie związane ze sporządzaniem dokumentów przez notariuszy. W art. 134 ust. 1 ustawy o notariacie zostało określone, iż sąd lub inny organ może powierzyć notariuszowi wykonywanie wszelkich czynności uregulowanych ustawą szczególną, a zgodnie z art. 135 ust. 1 te same ustawy, w stosunku do notariusza jako powiernika sądu lub innego organu w odpowiedni sposób stosowane są odpowiednie przepisy dotyczące postępowania, w ramach którego zostało mu powierzone wykonywanie określonych czynności, w szczególności przepisy dotyczące wyłączania, dostarczania, wnioskowania, przepisy o udzielaniu pomocy prawnej itp. Zgodnie z nową regulacją ustawową dotyczącą

„notarialnych nakazów zapłaty”, notariusze nie są powiernikami sądów, komorników lub jakiegokolwiek innego organu, ponieważ ich uprawnienie do wydawania decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu w ustawie o zmianie i uzupełnieniu ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r. zostało uregulowane jako własne uprawnienie (prawo) notariuszy – uprawnienie *sui generis*.

Nasuwa się pytanie, czy istnieje istotna przyczyna ustawowa, by takie własne ustawowe uprawnienie notariuszy zostało uregulowane ustawą o egzekucji komorniczej, a nie ustawą o notariacie. Uważam, że nie istnieje żadna istotna przyczyna prawna, by uprawnienie notariuszy, tak jak zostało ono uregulowane w art. 5 ustawy o zmianie i uzupełnieniu ustawy o egzekucji komorniczej, zostało włączone do ustawy o egzekucji komorniczej. Notariusz nie jest powiernikiem komornika, tak jak przypadku, kiedy notariusz zgodnie z art. 131 ustawy o postępowaniu nieprocesowym⁵ jest powiernikiem sądu i prowadzi postępowania spadkowe. Dzieje się tak, dlatego, że uprawnienie notariuszy do postępowania zgodnie z art. 5 ustawy o zmianie i uzupełnieniu ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r., tj. do wydawania decyzji zezwalających na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu, nie ma żadnego związku z uprawnieniami komorników, którzy zgodnie z art. 1 ustawy o egzekucji komor-

---

⁵ Zgodnie z ustawą o postępowaniu nieprocesowym (Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 9/2008), postępowanie spadkowe w Macedonii wszczynane jest z urzędu przez sąd podstawowy właściwy miejscowo zgodnie z tą ustawą, po otrzymaniu od urzędnika stanu cywilnego zawiadomienia o zgonie danej osoby (w takim zawiadomieniu znajdują się m.in. dane osobowe osoby zmarłej; data, godzina oraz miejsce zgonu; dane osobowe najbliższej rodziny osoby zmarłej; oraz w miarę możliwości informacje o majątku, który mógłby wejść w skład masy spadkowej, a także informacja, czy zmarły pozostawił testament). Po wszczęciu postępowania spadkowego i nadaniu sygnatury akt przez sąd, prezes sądu podstawowego może, ale nie musi, powierzyć prowadzenie postępowania spadkowego notariuszowi prowadzącemu kancelarię notarialną na terytorium, nad którym rozciąga się jurysdykcja danego sądu podstawowego. W zdecydowanej większości prezesi sądów podstawowych powierzają prowadzenie spraw spadkowych notariuszom, tylko czasami niektóre sądy w mniejszych miastach w Macedonii samodzielnie prowadzą postępowania spadkowe. Jeżeli na terytorium będącym pod jurysdykcją danego sądu podstawowego znajduje się więcej niż jeden notariusz, prowadzenie postępowań spadkowych powierzane jest równomiernie wszystkim notariuszom. Opisana powyżej instytucja w prawie macedońskim nazywa się повереник (powiernik), tj. notariusze działają jako powiernicy sądów, prowadząc powierzone sprawy spadkowe.

niczej wykonują w drodze przymusu egzekucyjnego: decyzje sądowe, decyzje wydane w postępowaniu administracyjnym (które dotyczą spełnienia świadczenia pieniężnego), akty notarialne z klauzulą wykonalności oraz inne dokumenty egzekucyjne przewidziane przez prawo. W związku z dotychczas powiedzianym, trzeba mieć na uwadze, iż notariusze w Macedonii wydawali notarialne akty wykonawcze już od czasu, gdy ustawą o zmianie i uzupełnieniu ustawy i postępowaniu egzekucyjnym (Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 59/2000) został uzupełniony art. 15 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym nowym punktem 3 „notarialny akt wykonawczy” oraz został prowadzony nowy art. 18-a, który w ust. 1 przewidywał wykonalność aktu notarialnego, jeżeli akt ten stał się wykonalny na podstawie odrębnego przepisu przewidującego jego wykonalność, a zgodnie z ust. 2 na podstawie aktu notarialnego, który stał się tylko częściowo wykonalny, postępowanie egzekucyjne mogło zostać przeprowadzone tylko odnośnie do tej jego części. Taka sama regulacja ustawowa została również przejęta i inkorporowana w art. 12 ust. 1 p. 3 ustawy o egzekucji komorniczej. W art. 43 ustawy o notariacie została szczegółowo uregulowana kwestia wykonalności aktów notarialnych. Stąd uprawnienie notariuszy do wydawania wykonalnego dokumentu nie jest nowością w macedońskim systemie prawnym, to znaczy nie jest całkowicie nową regulacją ustawową, mając na uwadze ww. przepisy ustawy o postępowaniu egzekucyjnym, ustawy o egzekucji komorniczej oraz ustawy o notariacie. Więc naturalne i logiczne jest, by uprawnienie notariuszy w Macedonii do wydawania decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu powinno zostać uregulowane ustawą o notariacie, w rozdziale 5 – „Szczegółowe przepisy dotyczące uprawnień i działalności notariuszy”. Tylko w ten sposób zostanie potwierdzony „źródłowy” charakter tego uprawnienia notariuszy. Jednocześnie ustawa o zmianie i uzupełnieniu ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r. nie przenosi na notariuszy jakiegoś uprawnienia, które posiada komornik na podstawie tej ustawy, i dlatego nie stanowi to podstawy do uregulowania nią nowego uprawnienia notariuszy w Macedonii. Ostatecznie, patrząc z tego punktu widzenia, notariusz nie może pełnić roli powiernika komornika w rozumieniu art. 123 ust. 1 ustawy o notariacie. Może się nasunąć pytanie, czy takie uprawnienie notariuszy nie mogłoby zostać uregulowane ustawą o postępowaniu procesowym, przez co

notariusz stałby się powiernikiem sądu. Odpowiedź jest negatywna. Taka regulacja ustawowa przede wszystkim byłaby niepraktyczna, mając na uwadze ilość wniosków o wydanie decyzji zezwalających na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu w stosunku do spraw spadkowych, których ilość jest znacznie mniejsza. Doprowadziłaby ona do przewlekłego i drogiego administrowania (przesyłania korespondencji) pomiędzy sądami i notariuszami, co miałoby negatywny wpływ na efektywność wydawania decyzji zezwalających na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu. Z drugiej strony, nadal pozostaje uprawnienie sądów do wydawania nakazów zapłaty zgodnie z warunkami przewidzianymi w art. 418 ustawy o postępowaniu procesowym. Właściwość sądu oprócz tego, że zasadniczo została uregulowana ustawą o sądach⁶, w tym przypadku bardziej szczegółowo została uregulowana ustawą o postępowaniu procesowym. To wskazuje na niekonsekwencję ustawową w ustawie o zmianie i uzupełnieniu ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r., ponieważ pomija się fakt, iż przy wydawaniu decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu notariusz musi postępować zgodnie z ustawą o egzekucji komorniczej, a kiedy sąd prowadzi postępowanie dotyczące wydania nakazu zapłaty, postępuje na podstawie ustawy o postępowaniu procesowym bez względu na fakt, że chodzi o taką samą czynność prawną. Z rozwiązań prawnych wprowadzonych ustawą o zmianie i uzupełnieniu ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r. wynika, iż tą samą ustawą, ustawą o egzekucji komorniczej, została uregulowana właściwość notariuszy do wydawania tytułu wykonawczego oraz kwestie związane z jego przymusowym wyegzekwowaniem. Takie rozwiązanie prawne nie jest również usprawiedliwione rozwiązaniem prawnym z art. 21 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym, ponieważ do 1 lipca 2011 r. przymusową egzekucję przeprowadzali sędziowie egzekucyjni, którzy działali w ramach wydziałów egzekucyjnych w sądach podstawowych. Przy tym, bez względu na fakt, iż w postępowaniu przed tym samym sądem został wydany tytuł egzekucyjny, który potem ewentualnie miał zostać przymusowo wyeg-

---

⁶ Ustawa o sądach (Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 58/2006, 35/2008, 61/2008, 118/2008, 150/2010 i 39/2012).

zekwowany przez ten sam sąd, różnica jest duża. W ramach jednego sądu, wcześniej i teraz, istnieje wiele wydziałów – karny, cywilny, egzekucyjny itd., w granicach właściwości przewidzianych ustawą. Z drugiej strony wydziały te przeprowadzają postępowania na podstawie różnych ustaw, konkretniej przy wydawaniu nakazu zapłaty sąd postępuje na podstawie ustawy o postępowaniu procesowym, a przy przeprowadzaniu egzekucji postępował zgodnie z ustawą o postępowaniu egzekucyjnym. Według tego chodzi o dwie zupełnie różniące się sprawy i sytuację prawną, kiedy tą samą ustawą, ustawą o egzekucji komorniczej, jednocześnie zostały uregulowane zarówno kwestie związane z wydawaniem decyzji zezwalających na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu, jak i kwestie związane z przymusowym wyegzekwowaniem takiej decyzji⁷.

Przepisy znajdujące się w ustawie o zmianie i uzupełnieniu ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r., zgodnie z którymi notariusze mogą wydawać decyzje zezwalające na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu dla wymagalnych wierzytelności pieniężnych, powinno zostać przeniesione do ustawy o notariacie, ponieważ wydawanie decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu nie jest zleconym, tylko własnym uprawnieniem notariuszy w Republice Macedonii.

ШТЕМБИЛ ЗА ПОТВРДА НА ПРАВОСИЛНОСТ НА РЕШЕНИЕ

ОДЛУКАТА Е ПРАВОСИЛНА	
Ден _____ 20 ____ година	
	Нотар
_____	

Формат (80 x 40 мм)

ШТЕМБИЛ ЗА ПОТВРДА НА ИЗВРШНОСТ НА РЕШЕНИЕ

ОДЛУКАТА Е ИЗВРШНА	
Ден _____ 20 ____ година	
	Нотар
_____	

Формат (80 x 40 мм)

Macedońskie notarialne pieczęcie prawomocności i wykonalności⁸

⁷ Izba Notarialna Republiki Macedonii, *Notarius nr 17*, Skopje 2011.

⁸ *Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie formy i treści pieczęci służbowej, znaku suchego i wodnego, pieczęci i szyldu notariusza oraz w sprawie sposobu ich wydawania i odbierania* (Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 99/2011).

3. Procedura dotycząca wydawania decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu

Postępowanie dotyczące wydawania decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu zostało uregulowane przepisami ustawy o egzekucji komorniczej w artykułach od 16-a do 16-ж (które zostały wprowadzone u.z.u.⁹ ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.).

Postępowanie dotyczące wydawania decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu można podzielić na dwie obowiązkowe fazy i jedną fakultatywną:

– pierwsza faza – przyjęcie wniosku o wydanie decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu, obróbka techniczna i weryfikacja wniosku – faza obowiązkowa,

– postępowanie odnośnie do wniosku o wydanie decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą, tj. wydanie decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą lub odrzucenie wniosku – faza obowiązkowa oraz

– sprzeciw od decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu – faza fakultatywna.

3.1. Wniosek o wydanie „notarialnego nakazu zapłaty”

Zgodnie z art. 16-a ustawy o egzekucji komorniczej (wprowadzonym u.z.u. ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.), postępowanie dotyczące wydania przez notariusza decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu wszczyna się poprzez złożenie wniosku o wydanie decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu przez wierzyciela do miejscowo właściwego notariusza według własnego uznania – właściwość rzeczowa. Wniosek składa się w wystarczającej liczbie egzemplarzy, dla notariusza, dla dłużnika (dłużników, jeżeli jest ich więcej) i jeden egzemplarz dla wierzyciela.

Notariusz jest właściwy miejscowo, zgodnie z art. 16-a ustawy o egzekucji komorniczej (wprowadzonym u.z.u. ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.), jeżeli dłużnik ma miejsce stałego lub tymczasowego zamieszkania (dla osób fizycznych), tj. jeżeli dłużnik ma siedzibę (dla osób

---

⁹ u.z.u. – ustawa o zmianie i uzupełnieniu.

prawnych) na terytorium znajdującym się w ramach zasięgu terytorialnego sądu podstawowego, dla którego notariusz został powołany¹⁰. Jeżeli notariusz nie jest właściwy miejscowo, poinformuje o tym wnioskodawcę, lecz jeżeli wnioskodawca będzie nalegał, aby wniosek został przyjęty lub jeżeli wniosek wpłynął pocztą, przyjmie wniosek i wyda decyzję, że nie jest właściwy miejscowo.

Wniosek o wydanie decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu powinien zawierać:

- wniosek o wydanie decyzji zobowiązującej dłużnika do zapłacenia wierzytelności pieniężnej, która wynika z wiarygodnego dokumentu w przewidzianym terminie;
- wniosek o wydanie decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą wierzytelności pieniężnej, która wynika z wiarygodnego dokumentu, razem z wyszczególnionymi kosztami.

Oprócz tego wniosek powinien zawierać:

- oznaczenie notariusza, który ma rozpatrywać wniosek;
- dane dotyczące wierzyciela i dłużnika: imię i nazwisko, firma, numer ewidencyjny¹¹, numer w rejestrze, numery rachunków bankowych, dane o pełnomocnikach, reprezentantach oraz o prokurentach (jeżeli dotyczy), a także wszystko to, co jest niezbędne do zidentyfikowania i znalezienia stron (tj. wszystko to, co powinno zawierać pismo w postępowaniu procesowym)¹²;

---

¹⁰ W Macedonii notariusze mają właściwość miejscową w ramach zasięgu terytorialnego sądu podstawowego, na czym terytorium znajduje się siedziba kancelarii notarialnej, np.: w stolicy Macedonii Skopje działają dwa sądy podstawowe, Sąd Podstawowy Skopje I w Skopje (sąd karny) oraz Sąd Podstawowy Skopje II w Skopje (sąd cywilny), dlatego w pieczęci każdego notariusza mającego siedzibę w Skopje znajduje się zwrot: „[...] dla rejonu Sądów Podstawowych dla Miasta Skopje [...]”.

¹¹ Jeżeli wniosek nie zawiera numeru ewidencyjnego dłużnika (osoby fizycznej), nie jest to przyczyną do uznania, że wniosek nie spełnia wymagań formalnych, ponieważ numer ewidencyjny nie należy do ogólnodostępnych danych, tak jak numer w rejestrze (handlowym i innych osób prawnych). Dłużnik będący osobą fizyczną przy złożeniu jakiegokolwiek pisma u notariusza musi wskazać swój numer ewidencyjny.

¹² Jeżeli dłużnikiem jest organ państwowy, adresowanie, tj. określenie dłużnika, zostanie dokonane poprzez wpisanie „Republika Macedonii”, np.: Republika Macedonii – Ministerstwo Sprawiedliwości. Zgodnie z opinią prawną Izby Notarialnej Republiki Macedonii (Izba Notarialna Republiki Macedonii, *Notarius nr 21*, Skopje 2012), jeżeli dłuż-

– wiarygodny dokument (dokumenty), na podstawie którego (których) wnioskuje się, by notariusz wydał decyzję, którą zobowiąże dłużnika do zapłacenia wierzytelności pieniężnej w oryginale lub jako kopia poświadczona przez notariusza;

– rodzaj i wysokość wierzytelności;

– termin spełnienia zobowiązania i jego wymagalność;

– pisemne oświadczenie wierzyciela, iż wierzytelność stała się wymagalna, jeżeli z wiarygodnego dokumentu nie widać, kiedy wierzytelność stała się wymagalna; oświadczenie nie musi być poświadczane przez notariusza;

– wykaz kosztów, który powinien zawierać kwoty, jakie ma zapłacić dłużnik w związku z wnioskiem złożonym przez wierzyciela;

– dowód, że została wniesiona stosowna opłata sądowa;

– inne informacje, które miałyby znaczenie przy rozpatrywaniu wniosku przez notariusza oraz podpis wnioskodawcy (lub podpis osoby upoważnionej i pieczęć wnioskodawcy, jeżeli wnioskodawcą jest osobą prawną).

Zgodnie z art. 16-e ustawy o egzekucji komorniczej (wprowadzonym u.z.u. ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.), w związku z przeprowadzaniem czynności związanych z wydawaniem decyzji zezwalających na egzekucję komorniczą, notariuszom przysługuje wynagrodzenie oraz rekompensata za koszty zgodnie z taryfą notarialną. Nagroda i rekompensata, które wierzyciel wpłaci u notariusza, są częścią kosztów egzekucji komorniczej i jeżeli komornik przeprowadzi przymusową egzekucję, koszty te razem z główną wierzytelnością i odsetkami oraz razem z opłatami dla komornika i jego kosztami będą przymusowo ściągnięte od dłużnika. Notariusz jest zobowiązany wystawić dłużnikowi rachunek za nagrodę i za koszty.

---

nikiem jest organ państwowy, dostarczanie pism w ramach postępowań dotyczących wydawania „notarialnych nakazów zapłaty” powinno być dokonywane nie do organu, lecz do Prokuraturii Państwowej Republiki Macedonii, ponieważ ona jest przedstawicielem ustawowym Republiki Macedonii oraz organów państwowych. Dlatego uważam, że najwłaściwsze określenie organu państwowego, który jest dłużnikiem w postępowaniu dotyczącym wydania „notarialnego nakazu zapłaty”, jest następujące: Republika Macedonii – Ministerstwo Sprawiedliwości, przedstawiciel ustawowy – Prokuratura Państwowa Republiki Macedonii.

Zgodnie z art. 16-ж ustawy o egzekucji komorniczej (wprowadzonym u.z.u. ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.), w postępowaniu dotyczącym wydawania „notarialnych nakazów zapłaty” i za sprzeciw od takiego „nakazu” uiszcza się opłatę sądową zgodnie z ustawą o opłatach sądowych zmniejszoną zgodnie z ustawą o notariacie.

3.2. Rozpatrywanie wniosku o wydanie „notarialnego nakazu zapłaty”

Notariusz zgodnie z art. 16-г ustawy o egzekucji komorniczej (wprowadzonym u.z.u. ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.) ocenia, że wniosek jest dopuszczalny, jeżeli:

- dotyczy wierzytelności pieniężnej;
- istnienie tej wierzytelności pieniężnej udowadnia się na podstawie wiarygodnego dokumentu, który jest dostarczany w oryginale lub jako kopia poświadczona przez notariusza;
- wierzytelność pieniężna stała się wymagalna, co wynika z wiarygodnego dokumentu lub jeżeli nie wynika to z wiarygodnego dokumentu, wierzyciel dostarczył pisemne oświadczenie, iż wierzytelność stała się wymagalna i oznaczył dzień wymagalności, zgodnie z art. 16-в ust. 1 i 4 ustawy o egzekucji komorniczej (wprowadzonym u.z.u. ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.).

Notariusz zgodnie z art. 16-г ustawy o egzekucji komorniczej (wprowadzonym u.z.u. ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.) ocenia złożony wniosek jako zasadny, jeżeli:

- roszczenie dotyczy dłużnika;
- wierzyciel ma czynną legitymację procesową;
- został załączony odpowiedni wiarygodny dokument, który zawiera wszystkie niezbędne elementy – dane oraz fakty;
- w wiarygodnym dokumencie wierzytelność pieniężna została jednoznacznie określona.

Notariusz zgodnie z art. 16-г ustawy o egzekucji komorniczej (wprowadzonym u.z.u. ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.) ocenia, że złożony wniosek spełnia wymagania formalne, jeżeli zawiera wszystkie fakty i dane zgodnie z art. 16-б i 16-в ustawy o egzekucji komorniczej (wprowadzonymi u.z.u. ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.), tj., jeżeli zawiera:

– wniosek o wydanie decyzji zobowiązującej dłużnika do uiszczenia wierzytelności pieniężnej, która wynika z wiarygodnego dokumentu w określonym terminie;

– wniosek o wydanie decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu;

– dane o wierzycielu i dłużniku (w zakresie, jaki został wyszczególniony wyżej w punkcie 3.1.);

– dane o czasie spełnienia zobowiązania;

– dane o wymagalności wierzytelności, tj. długu lub jeżeli jest to niezbędne, pisemne oświadczenie wierzyciela, że wierzytelność stała się wymagalna, jeżeli nie wynika to z treści wiarygodnego dokumentu;

– dowód, iż została wniesiona stosowna opłata sądowa;

– wyszczególnienie wszystkich kosztów postępowania dotyczących wydania decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu;

Jeżeli wniosek jest dopuszczalny, zasadny oraz jeżeli spełnia wymogi formalne, notariusz wyda decyzję, którą:¹³

– zobowiąże dłużnika do dobrowolnego zapłacenia wymagalnej wierzytelności pieniężnej w terminie 8 dni od dnia otrzymania decyzji (lub w terminie 3 dni w przypadku wierzytelności na podstawie weksla lub czeku);

– zezwoli na przeprowadzenie wnioskowanej egzekucji komorniczej oraz zobowiąże dłużnika do pokrycia kosztów ewentualnego postępowania egzekucyjnego;

– udzieli pouczenia, że dłużnik może wnieść sprzeciw od decyzji oraz że strony mogą złożyć odwołanie w od decyzji w części dotyczącej kosztów w terminie 8 dni (lub w terminie 3 dni w przypadku czeku lub weksla) od doręczenia decyzji za pośrednictwem notariusza do właściwego sądu.

Decyzja zezwalająca na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu dostarczana jest do wierzyciela i do dłużnika, któremu dostarcza się również dokumenty załączone do wniosku o wydanie decyzji.

---

¹³ Izba Notarialna Republiki Macedonii, *Notarius nr 19*, Skopje 2011.

Jeżeli wniosek według uznania notariusza jest niedopuszczalny lub bezzasadny, notariusz prześle akta do właściwego sądu w celu dalszego prowadzenia postępowania przez sąd, tak jakby został złożony pozew. Jeżeli wartość roszczenia nie przekracza 50 tysięcy euro, zgodnie z ustawą o sądach, właściwy jest każdy sąd podstawowy, a przy większej wartości lub kiedy obie strony są osobami prawnymi lub organami państwowymi, właściwy jest sąd podstawowy z rozszerzoną właściwością.

Jeżeli wniosek nie spełnia wymagań formalnych, notariusz zwróci go wierzycielowi w celu usunięcia nieprawidłowości, udzielając szczegółowych wskazówek, co trzeba uzupełnić, tj., co należy sprostować we wniosku, dając na to wierzycielowi 8 dni od dnia otrzymania zawiadomienia. W zawiadomieniu notariusz pouczy wierzyciela, że niedostarczenie poprawionego wniosku w wyznaczonym terminie skutkuje uznaniem, iż wniosek został cofnięty.

Jeżeli wierzyciel ponownie złoży wniosek, lecz nie dokona w nim niezbędnych zmian zgodnie z udzielonymi wskazówkami, notariusz wyda decyzję o odrzuceniu wniosku, jako niespełniającego wymagań formalnych. W decyzji wyszczególnia się, na czym polega niespełnienie wymogów formalnych, na podstawie których została wydana taka decyzja. W decyzji udziela się pouczenia wierzycielowi, iż może on wnieść odwołanie od takiej decyzji w terminie 8 dni do właściwego sądu, na którego terytorium znajduje się siedziba notariusza, za pośrednictwem notariusza.

3.3. Sprzeciw od „notarialnego nakazu zapłaty”

Zgodnie z art. 16-Д ustawy o egzekucji komorniczej (wprowadzonym u.z.u. ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.) środkiem odwoławczym od „notarialnego nakazu zapłaty” jest sprzeciw od „notarialnego nakazu zapłaty”, jako podstawowy środek odwoławczy przewidziany w celu ochrony dłużników zarówno z przyczyn materialnych, jak i formalnych. Jednak, ponieważ istnieje powiązanie ustaw poprzez istnienie norm odsyłających, możliwe jest stosowanie ustawy o postępowaniu procesowym, więc oprócz sprzeciwu jako podstawowego środka odwoławczego można także wnieść odwołanie, ale tylko odnośnie do części decyzji dotyczącej kosztów. Odwołanie od decyzji notariusza jako środek odwoławczy może zostać wniesione zarówno przez dłużnika, jak i przez wierzyciela odnośnie do części decyzji dotyczącej kosztów postępowania. Jeżeli zostanie wniesione odwołanie, decyzja o wydaniu „notarialnego

nakazu zapłaty” staje się prawomocna, a część decyzji dotycząca kosztów nie staje się prawomocna i odwołanie rozpatruje właściwy sąd. Zgodnie z powyższymi środkami odwoławczymi w postępowaniu dotyczącym wydania notarialnego nakazu zapłaty na podstawie wiarygodnego dokumentu są sprzeciw i odwołanie.

Sprzeciw od decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu może wnieść tylko dłużnik. Wierzyciel nie ma prawa wnieść sprzeciwu, ponieważ jest on zainteresowany, by procedura toczyła się dalej i nakaz zapłaty jest zgodny z jego interesem.

Sprzeciw, jako środek odwoławczy w postępowaniu dotyczącym wydania „notarialnego nakazu zapłaty”, wyróżnia się następującymi cechami:

- zwyczajny środek odwoławczy;
- dwustronny środek odwoławczy;
- suspensywny środek odwoławczy;
- dewolutywny środek odwoławczy;
- prekluzyjny środek odwoławczy.

Sprzeciw od „notarialnego nakazu zapłaty” jest zwyczajnym środkiem odwoławczym, ponieważ wnosi się go od nieprawomocnej decyzji – notariusz prześle decyzję wraz z aktami sprawy do właściwego sądu, bez przybijania na decyzji pieczęci o prawomocności i wykonalności. Dopuszczalny sprzeciw od „notarialnego nakazu zapłaty” ma suspensywny charakter, ponieważ przerywa dalsze czynności procesowe notariusza. Notariusz musi wykonać jeszcze tylko jedną czynność – dostarczyć sprawę do właściwego sądu. Ponieważ ustawowo nie zostało uregulowane, w związku z jakimi przyczynami dłużnik może wnieść sprzeciw oraz czy muszą zostać one uzasadnione, notariusz nie bada zasadności „notarialnego nakazu zapłaty”. Po otrzymaniu decyzji i sprzeciwu sąd przeprowadza merytoryczne rozpoznanie sprawy i orzeka co do zasadności sprzeciwu w trakcie postępowania kontradyktoryjnego przeprowadzonego w celu wydania orzeczenia merytorycznego. W postępowaniu dotyczącym wydania „notarialnego nakazu zapłaty” sprzeciw jest dwustronnym środkiem odwoławczym, ponieważ dostarczany jest wnioskodawcy (wierzycielowi) w celu udzielenia odpowiedzi na sprzeciw. Sprzeciw jest dewolutywnym środkiem odwoławczym, ponieważ kontrolę instancyjną

przeprowadza organ wyższego stopnia – sąd, a nie ten sam organ, który wydał decyzję – notariusz. Sprzeciw od „notarialnego nakazu zapłaty” jest prekluzyjnym środkiem odwoławczym, ponieważ zgodnie z art. 16-д ust. 1 ustawy o egzekucji komorniczej (wprowadzonym u.z.u. ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.), musi zostać wniesiony w terminie 8 dni (lub w terminie 3 dni w przypadku czeku lub weksła, zgodnie z subsydiarnym zastosowaniem ustawy o postępowaniu procesowym na podstawie art. 10 ustawy o egzekucji komorniczej) od otrzymania decyzji.

Notariusz po otrzymaniu sprzeciwu zobowiązany jest z urzędu do zbadania sprzeciwu w rozumieniu art. 16-д ustawy o egzekucji komorniczej (wprowadzonym u.z.u. ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.). Notariusz sprawdza, czy sprzeciw jest:

- złożony terminowo (czy sprzeciw został złożony w prekluzyjnym terminie 8 dni lub w terminie 3 dni w przypadku roszczenia na podstawie weksła lub czeku);

- dozwolony (czy sprzeciw został złożony przez uprawnioną osobę lub przez osobę, która ma interes prawny, by złożyć sprzeciw); oraz czy sprzeciw jest

- całościowy (czy sprzeciw został prawidłowo podpisany przez osobę, która go składa, czy jest zrozumiała i czy zostało wyszczególnione, której decyzji dotyczy).

Decyzja, jaką notariusz wydaje w odniesieniu do sprzeciwów, ma formę decyzji odrzucającej sprzeciw. W innych przypadkach, kiedy sprzeciw został wniesiony zgodnie z ustawą, notariusz razem z aktami sprawy dostarcza go do sądu podstawowego, by ten wydał orzeczenie o zasadności sprzeciwu po przeprowadzeniu postępowania kontradyktoryjnego¹⁴. Uważam, iż ww. art. 14-д w ust. 3 powinien zostać uzupełniony słowem „właściwy”, ponieważ na podstawie obecnej treści tego ustępu można dojść do wniosku, że sprzeciw może być rozpatrywany przez sąd podstawowy z podstawową właściwością bez względu na to, czy wartość roszczenia przewyższa 50 tysięcy euro. Ponieważ w ustawie o egzekucji komorniczej nie ma przepisu regulującego odwołanie od orzeczenia notariusza, którym odrzuca sprzeciw, subsydiarnie stosuje się odpowiednie przepisy ustawy o postępowaniu procesowym.

---

¹⁴ Izba Notarialna Republiki Macedonii, *Notarius nr 18*, Skopje 2011.

W związku ze sposobem postępowania sądu po otrzymaniu sprzeciwu od decyzji zezwalającej na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu wydanej przez notariusza istnieje niekonsekwencja pomiędzy ustawą o egzekucji komorniczej a ustawą o postępowaniu procesowym¹⁵. Mianowicie w art. 16-д ust. 3 ustawy o egzekucji komorniczej (wprowadzonym u.z.u. ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.), zostało określone, iż notariusz, który otrzymał terminowo złożony sprzeciw od decyzji, jaką wydał, dostarczy akta sprawy do sądu, na którego terytorium znajduje się siedziba notariusza, u którego złożono sprzeciw, w celu przeprowadzenia postępowania związanego ze sprzeciwem i wydania orzeczenia zgodnie z przepisami ustawy o postępowaniu procesowym dotyczącym postępowania związanego ze sprzeciwem od nakazu zapłaty¹⁶; jednocześnie w art. 418 ust. 2 ustawy o postępowaniu procesowym zostało uregulowane: Kiedy wierzytelność dotyczy wymagalnej wierzytelności pieniężnej, która wynika z wiarygodnego dokumentu, ale dłużnik wniósł sprzeciw u notariusza w ramach postępowania egzekucyjnego na podstawie wiarygodnego dokumentu, sąd wyda nakaz zapłaty, jeżeli powód uprawdopodobnił istnienie interesu prawnego do wydania nakazu zapłaty¹⁷. Uważam, iż taka niekonsekwencja ustawowa powinna zostać wyeliminowana w ten sposób, że w ustawie o postępowaniu procesowym znajdzie się przepis z ustawy o egzekucji komorniczej i sąd w związku ze sprzeciwem od „notarialnego nakazu zapłaty” będzie przeprowadzał postępowanie w związku ze sprzeciwem, a nie będzie wydawał nakazu zapłaty, ponieważ notariusz już wydał decyzję zezwalającą na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu, tj. „notarialny nakaz zapłaty”.

Zgodnie z art. 17-ѓ ustawy o egzekucji komorniczej (wprowadzonym u.z.u. ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.), notariusz z urzędu opatry decyzję zezwalającą na egzekucję komorniczą klauzulami prawomocności i wykonalności, jeżeli w terminie ośmiu dni nie otrzyma sprzeciwu, tj., jeżeli odrzuci sprzeciw jako nieterminowy i niedozwolony. Decyzję

---

¹⁵ A. Janevski, T. Zoroska-Kamilovska, *Prawo cywilne procesowe, księga pierwsza: Prawo procesowe*, Skopje 2012, s. 512.

¹⁶ Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 83/2009.

¹⁷ Tekst jedn.: Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 7/2011.

zezwalającą na egzekucję komorniczą opatrzoną klauzulami prawomocności i wykonalności notariusz dostarczy wierzycielowi.

4. Wiarygodne dokumenty, na podstawie których może zostać wydana decyzja zezwalająca na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu

Ustawa o egzekucji komorniczej zakres dokumentów, które uważane są za wiarygodne, wylicza jako *numerus clausus*. Zgodnie z art. 16-B ustawy o egzekucji komorniczej (wprowadzonym u.z.u. ustawy o egzekucji komorniczej z 2009 r.), wiarygodny dokument w rozumieniu tej ustawy to: faktura, weksel i czek z protestem (kiedy jest to niezbędne do zaistnienia wiarytelności), dokument urzędowy, wyciąg z ksiąg rachunkowych, dokument prywatny poświadczony zgodnie z ustawą oraz dokumenty, które na podstawie odrębnych przepisów uważane są za dokumenty urzędowe. Za fakturę uważa się również wyliczenie odsetek (nota odsetkowa). W odróżnieniu od ustawy o egzekucji komorniczej, w której zostało dokładnie wyliczone, co jest dokumentem wiarygodnym, w ustawie o postępowaniu procesowym wiarygodne dokumenty, na podstawie których sąd wydaje nakaz zapłaty, nie zostały wyliczone jako zamknięty krąg, lecz jako przykład poprzez użycie słów „za wiarygodne dokumenty uważa się w szczególności”. Przy wyliczeniu wiarygodnych dokumentów w obu ustawach nie ma różnicy – wyliczone zostały te same dokumenty, ale w odróżnieniu od ustawy o egzekucji komorniczej, gdzie dokumenty zostały wyliczone jako *numerus clausus*, w ustawie o postępowaniu procesowym dokumenty zostały wyliczone dla przykładu. Wyliczenie, jako *numerus clausus* zostało zapewne dokonane w celu zwiększenia bezpieczeństwa obrotu prawnego związanego z wydawaniem „notarialnych nakazów zapłaty”.

Dokumentem urzędowym, zgodnie z art. 215 ustawy o postępowaniu procesowym jest dokument, który w przewidzianej formie został wydany przez organ państwowy lub organ administracyjny zgodnie z jego kompetencjami, organizację lub inną instytucję, która wykonuje władzę publiczną (np. akty notarialne). Dokumentem publicznym potwierdza się prawdziwość tego, co zostało potwierdzone lub określone przez taki dokument.

Poświadczonymi dokumentami prywatnymi są dokumenty, które zgodnie z ustawą o notariacie zostały poświadczone przez notariusza.

Weksel, jako wiarygodny dokument, może być z protestem lub bez, w zależności od treści weksla, w oryginale lub jako poświadczona kopia. Wskazane jest dostarczanie poświadczonych kopii, ponieważ weksel jest papierem wartościowym.

Czek jako papier wartościowy oraz środek płatniczy jest również wiarygodnym dokumentem. Postępowanie wszczyna posiadacz czeku przeciwko osobie, która jest zobowiązana do dokonania płatności na podstawie czeku (wystawca czeku), może być z protestem lub bez, w zależności od treści czeku i dostarcza się go w oryginale lub jako poświadczoną kopię. Wskazane jest dostarczanie poświadczonych kopii, ponieważ czek jest papierem wartościowym.

Wyciąg z poświadczonych ksiąg rachunkowych, jako dokument potwierdzający wiarygodności pieniężne, wydają podmioty gospodarcze. Prawidłowo prowadzone księgi rachunkowe mają moc dowodową, jeżeli zostały oficjalnie poświadczone, np.: dywidendy, udziały itp.

Faktura, jako najczęściej wykorzystywany wiarygodny dokument, jest dokumentem dostarczonym przez sprzedawcę towarów lub usług kupującemu lub zamawiającemu usługi. Faktura musi zawierać następujące istotne elementy: nazwę podmiotu gospodarczego i siedzibę, wyszczególnienie dłużnika, wysokość zobowiązania pieniężnego, termin oraz warunki płatności. Faktury muszą zawierać podpis i pieczęć wystawcy, oprócz sytuacji, gdy zgodnie z art. 14 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wykonywania ustawy o podatku od wartości dodanej (Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 44/1999 ze zm.) Urząd Dochodów Publicznych Republiki Macedonii upoważnił podatnika do używania faksymile pieczęci i podpisu dla faktur takiego samego rodzaju, które wysyłane są do dużej liczby klientów¹⁸.

---

¹⁸ *Rozporządzenie w sprawie wykonywania ustawy o podatku od wartości dodanej* (Dziennik Urzędowy Republiki Macedonii nr 65/1999, 17/2000, 28/2000, 66/2000, 29/2003, 90/2005 oraz 106/2006).

5. Podsumowanie

Według mnie, decyzja zezwalająca na egzekucję komorniczą na podstawie wiarygodnego dokumentu jest dobrym krokiem i nowym rozwiązaniem, które umożliwiło odciążenie sądów od wydawania nakazów zapłaty i dobrym krokiem w kierunku bardziej funkcjonalnego wymiaru sprawiedliwości w Macedonii i w kierunku „szybszej sprawiedliwości”. Jednocześnie uważam, że postępowania związane z nakazami zapłaty dotyczące roszczeń bezspornych i ich egzekucja powinny zostać skomputeryzowane. Oprócz zwykłych (papierowych) postępowań korzystne byłoby wprowadzenie w Macedonii także „e-postępowań dotyczących wydawania notarialnego nakazu zapłaty” oraz „e-egzekucji”.

Macedoński ustawodawca powinien wprowadzić zmiany w ustawodawstwie zgodnie ze spostrzeżeniami wymienionymi w niniejszym artykule, przede wszystkim powinien uregulować wydawanie „notarialnych nakazów zapłaty” ustawą o notariacie.

Notariat w Macedonii

Republika Macedonii jest niepodległym państwem znajdującym się na południu Europy, na Półwyspie Bałkańskim, które ogłosiło niepodległość dnia 8 września 1991 r. (przedtem Macedonia, jako republika związkowa, wchodziła w skład Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii). Powierzchnia państwa: 25.713 km². Liczba ludności: 2.058.539. Stolicą jest Skopje, które ma 668.518 mieszkańców.

W roku 2013 notariat w Republice Macedonii obchodził 15-lecie istnienia. Poprzez uzyskanie niepodległości przez Republikę Macedonii rozpoczęły się zasadnicze zmiany społeczno-polityczne i ekonomiczne, najintensywniejszej zmianie ulegał macedoński system prawny, w którym zostało wprowadzonych wiele nowych regulacji w celu jego efektywniejszego funkcjonowania. Uchwaleniem Konstytucji Republiki Macedonii stworzono m.in. warunki, by część nieprocesowych spraw, które są bezsporne pomiędzy stronami, mogły być wykonywane jako upoważnienia publiczne przez niezależną i samodzielną służbę publiczną. Poprzez taką regulację ustawową została stworzona nowa instytucja w macedońskim systemie prawnym – notariat, który w ciągu 15 lat swojego istnienia stopniowo zajął swoje właściwe miejsce. Notariat w Macedonii istnieje

od 1998 r., kiedy powołano pierwszych notariuszy. Wykonywali oni swoje uprawnienia publiczne na podstawie ustawy o wykonywaniu czynności notarialnych, w której po raz pierwszy zostały uregulowane podstawowe uprawnienia i kompetencje notariatu jako samodzielnej, niezależnej służby publicznej. Wraz z upływem czasu liczba notariuszy, a także ich kompetencje stale wzrastają, co doprowadziło do pozytywnych reakcji wśród ogólnej i fachowej opinii publicznej. W 2007 r. została uchwalona nowa ustawa o notariacie. Ustawa o notariacie reguluje procedurę mianowania i odwoływania notariuszy, zakres ich kompetencji i uprawnień, sposób sporządzania aktów notarialnych i postępowania z nimi, organizację notariatu i jego organy, notariusze jako powiernicy sądów, nadzór nad działalnością itd. Utworzenie notariatu w Macedonii miało pozytywny wpływ na funkcjonowanie systemu prawnego w całości. Notariat w Macedonii jako służba publiczna ułatwił obrót prawny i umożliwił uzyskiwanie niektórych usług prawnych, które przedtem były niedostępne oraz, co jest najważniejsze, przyczynia się do postępu tzw. prewencyjnej ochrony prawnej, ponieważ swoją działalnością przyczynia się do pewności prawa oraz do unikania sporów.”. Pierwsi notariusze w Republice Macedonii rozpoczęli działalność w czerwcu 1998 r., a wkrótce potem została utworzona Izba Notarialna Republiki Macedonii i jej organy. Najwyższymi organami Izby Notarialnej Republiki Macedonii są Zgromadzenie Izby, Zarząd oraz Przewodniczący Izby. Izba Notarialna Republiki Macedonii posiada osobowość prawną. Izba Notarialna Republiki Macedonii jest pełnoprawnym członkiem Międzynarodowej Unii Notariatu Łacińskiego od dnia 30 września 2001 r. i pełnoprawnie uczestniczy w spotkaniach Komisji ds. Europejskich i Śródziemnomorskich. Podstawowym zadaniem Izby jest ochrona samodzielności i niezależności notariuszy jako osób zaufania publicznego przy wykonywaniu ich uprawnień publicznych, ochrona dobrego imienia poszczególnych notariuszy i w ogóle zawodu notariusza. W chwili obecnej notariat w Macedonii składa się z 175 notariuszy (kancelarii notarialnych), z których 66 znajduje się w stolicy Skopje. 31 notariuszy w Macedonii posiada mianowanych pomocników notarialnych.

Abstract

The paper deals with the payment orders that are issued by the notaries in the Republic of Macedonia on the basis of trustworthy documents. Introducing of the notary payment orders into the Macedonian legal system contributed that the civil departments in the courts are able to concentrate on the administration of justice in real contentious cases. This paper deals with the legal regulations of the competence of the notaries in the Republic of Macedonia to issue the notary payment orders; the procedure for issuing of the notary payment orders; the appeal against the notary payment orders; and the types of trustworthy (reliable) documents on the basis of which a notary payment order can be issued in the Republic of Macedonia.

Mgr Aleksander Risteski – Wydział Prawa im. Justyniana Pierwszego – Uniwersytet Świętych Cyryla i Metodego w Skopje (Macedonia); tłumacz przysięgły języka macedońskiego